

ЗАКОН УКРАЇНИ
«ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ПОДАТКОВОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ
ЩОДО ВНЕСЕННЯ ОРГАНІВ САМООРГАНІЗАЦІЇ
ДО РЕЄСТРУ НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА УСТАНОВ»

Верховна Рада України **постановляє**:

I. Внести до Податкового кодексу України (Офіційний вісник України, 2010 р. № 92, ст. 3248) такі зміни:

1) пункт 157.1 статті 157 доповнити підпунктом «ж» такого змісту:

«ж) органи самоорганізації населення.»;

2) Статтю 157 доповнити пунктом 157.9-1 такого змісту:

«157.9-1. Від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, визначених у підпункті «ж» пункту 157.1 цієї статті, отримані у вигляді коштів або майна, які надходять безоплатно або у вигляді безповоротної фінансової допомоги чи добровільних пожертвувань фізичних та юридичних осіб; пасивних доходів; кошти відповідного місцевого бюджету, які надаються органу самоорганізації населення сільською, селищною, міською, районною у місті (у разі її створення) радою для здійснення цим органом власних та делегованих повноважень; коштів або майна, які надходять таким неприбутковим організаціям від ведення їх основної діяльності, з урахуванням положень пункту 157.13 цієї статті; коштів місцевих зборів на засадах добровільного самооподаткування, запроваджених загальними зборами (конференцією) членів територіальної громади за місцем проживання; дотацій або субсидій, отриманих з державного або місцевого бюджетів, державних цільових фондів або в межах технічної чи благодійної, у тому числі гуманітарної, допомоги, крім дотацій на регулювання цін на платні послуги, які надаються таким неприбутковим організаціям або через них їх отримувачам згідно із законодавством, з метою зниження рівня таких цін.».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Закони України та інші нормативно-правові акти, прийняті до набрання чинності цим законом, діють у частині, що не суперечить цьому закону.

3. Кабінету Міністрів України у тримісячний термін після набрання чинності цим Законом:

підготувати та внести до Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим законом;
забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами
виконавчої влади своїх нормативно-правових актів у відповідність із цим законом.

Голова Верховної Ради України

В. Литвин

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ
до проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу
України щодо внесення органів самоорганізації до Реєстру неприбуткових
організацій та установ»

Чинна редакція закону	Редакція Закону з урахуванням пропозицій Асоціації
Податковий кодекс України	

Стаття 157. Оподаткування неприбуткових установ та організацій

157.1. Ця стаття застосовується до неприбуткових установ та організацій, зареєстрованих згідно з вимогами законодавства та внесених органами державної податкової служби в установленому порядку до Реєстру неприбуткових організацій та установ, які є:

...

є) професійними спілками, їх об'єднаннями та організаціями профспілок, а також організаціями роботодавців та їх об'єднаннями, утвореними в порядку, визначеному законом.

...**Стаття 157.** Оподаткування неприбуткових установ та організацій

157.1. Ця стаття застосовується до неприбуткових установ та організацій, зареєстрованих згідно з вимогами законодавства та внесених органами державної податкової служби в установленому порядку до Реєстру неприбуткових організацій та установ, які є:

...

є) професійними спілками, їх об'єднаннями та організаціями профспілок, а також організаціями роботодавців та їх об'єднаннями, утвореними в порядку, визначеному законом;

ж) органами самоорганізації населення.

157.9-1. Від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, визначених у підпункті «ж» пункту 157.1 цієї статті, отримані у вигляді коштів або майна, які надходять безоплатно або у вигляді безповоротної фінансової допомоги чи добровільних пожертвувань фізичних та юридичних осіб; пасивних доходів; кошти відповідного місцевого бюджету, які надаються органу самоорганізації населення сільською, селищною, міською, районною у місті (у разі її створення) радою для здійснення цим органом власних та делегованих повноважень; коштів або майна, які надходять таким неприбутковим організаціям від ведення їх основної діяльності, з урахуванням положень пункту 157.13 цієї статті; коштів місцевих зборів на засадах добровільного самооподаткування, запроваджених загальними зборами (конференцією) членів територіальної громади за місцем проживання; дотацій або субсидій, отриманих з державного або місцевого бюджетів, державних цільових фондів або в межах технічної чи благодійної, у тому числі гуманітарної, допомоги, крім дотацій на регулювання цін на платні послуги, які надаються таким неприбутковим організаціям або через них їх отримувачам згідно із законодавством, з метою зниження рівня таких цін.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо внесення органів самоорганізації до Реєстру неприбуткових організацій та установ»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

У Податковому кодексі України органи самоорганізації не визначені окремо як установи чи організації, які можуть бути включені до Реєстру неприбуткових організацій та установ. Проте за своєю природою вони не мають на меті отримання прибутку.

Закон України «Про органи самоорганізації населення» від 11 липня 2001 року визначає, що органи самоорганізації населення – це представницькі органи, що створюються жителями, які на законних підставах проживають на території села, селища, міста або їх частин, для вирішення завдань, передбачених Законом. Органами самоорганізації населення є будинкові, вуличні, квартальні комітети, комітети мікрорайонів, комітети районів у містах, сільські, селищні комітети. Вони є однією із форм участі членів територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах у вирішенні окремих питань місцевого значення.

Основними завданнями органів самоорганізації населення є: 1) створення умов для участі жителів у вирішенні питань місцевого значення в межах Конституції і законів України; 2) задоволення соціальних, культурних, побутових та інших потреб жителів шляхом сприяння у наданні їм відповідних послуг; 3) участь у реалізації соціально-економічного, культурного розвитку відповідної території, інших місцевих програм.

Органи самоорганізації населення за своєю природою не є громадськими чи благодійними організаціями. Також вони не є організаціями, які створюються органами місцевого самоврядування, хоча їх фінансовою основою можуть бути кошти відповідного місцевого бюджету, які надаються їм відповідною сільською, селищною, міською, районною у місті (у разі її створення) радою для здійснення наданих органу самоорганізації населення повноважень.

З одного боку, дозвіл на створення органу самоорганізації населення надається органом місцевого самоврядування. З іншого боку, ініціюють його створення збори (конференція) жителів за місцем проживання за умови, якщо в них брало участь (було представлено) не менше половини жителів відповідної території, які мають право голосу.

Також орган самоорганізації населення обирається зборами (конференцією) жителів за місцем проживання на основі загального, рівного виборчого права шляхом таємного голосування жителів, які на законних підставах проживають на відповідній території (ч.1 ст.10 Закону «Про органи самоорганізації населення»).

Орган самоорганізації населення має власні повноваження, які набуваються ним з дня його легалізації та можуть реалізовуватись за власні кошти. Натомість делеговані повноваження надаються сільською, селищною, міською, районною у місті (у разі її створення) радою з одночасною передачею йому додаткових коштів, а також матеріально-технічних та інших ресурсів, необхідних для здійснення цих повноважень. Рада здійснює контроль за їх виконанням.

Відповідно до статті 16 Закону «Про органи самоорганізації населення» фінансовою основою діяльності органу самоорганізації населення є:

кошти відповідного місцевого бюджету, які надаються йому сільською, селищною, міською, районною у місті (у разі її створення) радою для здійснення наданих органу самоорганізації населення повноважень;

добровільні внески фізичних і юридичних осіб;

інші надходження, не заборонені законодавством, у межах, визначених відповідною радою.

Відповідно до статті 157.1 Податкового кодексу, до Реєстру неприбуткових організацій та установ, крім органів державної влади, органів місцевого самоврядування та створеними ними установами або організаціями, благодійних фондів, благодійних, громадських організацій, науково-дослідних установ та вищих навчальних закладів, заповідників, музеїв, кредитних спілок, пенсійних фондів, релігійних організацій, житлово-будівельних кооперативів та об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, професійних спілок, організацій роботодавців та їх об'єднань, можуть бути включені й інші установи та організації, які є юридичними особами і діяльність яких не передбачає отримання прибутку згідно з нормами відповідних законів.

Відповідно до статті 157.2 Податкового кодексу, від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, визначених у підпункті «а» пункту 157.1 цієї статті, отримані у вигляді:

коштів або майна, які надходять безоплатно або у вигляді безповоротної фінансової допомоги чи добровільних пожертвувань;

пасивних доходів;

коштів або майна, які надходять до таких неприбуткових організацій як компенсація вартості отриманих державних послуг, у тому числі доходів державних навчальних закладів, отриманих від виготовлення та реалізації товарів, виконання робіт, надання послуг, у тому числі від надання платних послуг, пов'язаних з їх основною статутною діяльністю;

дотацій або субсидій, отриманих з державного або місцевого бюджетів, державних цільових фондів або в межах технічної чи благодійної, у тому числі гуманітарної, допомоги, крім дотацій на регулювання цін на платні послуги, які надаються таким неприбутковим організаціям або через них їх отримувачам згідно

із законодавством, з метою зниження рівня таких цін.

Відповідно до статті 157.5 Податкового кодексу, від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, визначених у підпункті «г» пункту 157.1 цієї статті, отримані у вигляді:

разових або періодичних внесків, відрахувань засновників і членів;

коштів або майна, які надходять таким неприбутковим організаціям від провадження їх основної діяльності та у вигляді пасивних доходів;

дотацій або субсидій, отриманих з державного або місцевих бюджетів, державних цільових фондів або в межах технічної чи благодійної, у тому числі гуманітарної, допомоги, крім дотацій на регулювання цін на платні послуги, які надаються таким неприбутковим організаціям або через них їх одержувачам згідно із законодавством, з метою зниження рівня таких цін.

На практиці органи самоорганізації населення вносяться до Реєстру неприбуткових організацій (установ) як організації (установи), створені органами місцевого самоврядування та які утримуються за рахунок коштів відповідних бюджетів (п. «а» ст.157.1 Податкового кодексу) або як громадські організації (п. «б» ст.157.1), рідше – як інші, ніж визначені в підпункті «б», юридичні особи, діяльність яких не передбачає отримання прибутку згідно з нормами відповідних законів.

Прийнятий у 2001 році Закон «Про органи самоорганізації населення» не передбачив внесення змін до відповідних податкових актів, отже органи самоорганізації залишились поза увагою. За своєю природою та ознаками органи самоорганізації населення не можна віднести ані до громадських організацій, ані до організацій (установ), що створені органами місцевого самоврядування. Така ситуація обмежує розвиток органів самоорганізації населення як форми участі членів територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення, створює широкі умови для розсуду органів влади щодо включення їх до Реєстру неприбуткових організацій.

Умова про можливість включення у Реєстр неприбуткових організацій (установ) залежно від наявності бюджетного фінансування робить неможливим функціонування органів самоорганізації населення тільки із власними повноваженнями або із делегованими, які не вимагають фінансування із місцевих бюджетів, а можуть реалізовуватись за рахунок, наприклад, добровільних пожертвувань фізичних чи юридичних осіб. Особливо це є актуальним на рівні сіл та селищ, бюджети яких не мають коштів для утримання органів самоорганізації населення, але де найбільше застосовуються різні форми участі членів територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення.

2. Цілі та завдання прийняття законопроекту

Основною ціллю законопроекту є внесення змін до Податкового кодексу України, які мають забезпечити вирішення питання про включення органів самоорганізації населення до переліку неприбуткових установ та організацій, із можливістю внесення їх у Реєстр неприбуткових установ (організацій), створення сприятливих умов для розвитку органів самоорганізації населення як форми участі членів територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення.

3. Загальна характеристика і основні положення законопроекту

Проект передбачає доповнення пункту 157.1 статті 157 Податкового кодексу України пунктом «ж) органи самоорганізації населення», та доповнення статті 157 пунктом 157.9-1 щодо звільнення від оподаткування доходів органів самоорганізації населення.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Нормативну базу у даній сфері правового регулювання складають Податковий кодекс України, Закон України «Про органи самоорганізації населення» та інші нормативно-правові акти, прийняті на їх виконання.

Ухвалення законопроекту не потребує внесення змін до інших законів України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

На практиці органи самоорганізації населення вносяться до Реєстру неприбуткових організацій (установ) як організації (установи), створені органами місцевого самоврядування та які утримуються за рахунок коштів відповідних бюджетів (п. «а» ст.157.1 Податкового кодексу), як громадські організації (п. «б» ст. 157.1), або як інші, ніж визначені в підпункті «б», юридичні особи, діяльність яких не передбачає отримання прибутку згідно з нормами відповідних законів.

Конкретизація органів самоорганізації як окремої організації, яка може бути включена в Реєстр неприбуткових організацій та установ, не призведе до додаткових витрат з державного та інших бюджетів.

6. Прогноз соціально-економічних, правових та інших наслідків прийняття акту

Прийняття законопроекту дозволить створити належні умови для розвитку органів самоорганізації населення, сприятиме більш точному і повному визначенню їхнього правового статусу, попередженню спорів щодо включення їх в Реєстр

неприбуткових організацій та установ.

Прийняття Закону сприятиме активізації залучення органами самоорганізації населення додаткових коштів на вирішення проблем місцевого значення (добровільних пожертвувань від фізичних та юридичних осіб, у тому числі членів громади тощо), що дозволить зекономити бюджетні кошти, особливо на рівні сіл та селищ, де фінансування за сьогоднішніх умов є недостатнім.